

kommer tjänsterna för unga som studerar på olika utbildningsstadier att i fortsättningen skilja sig tydligare från varandra, varvid behovet av en fungerande studerandehälsovård också för dem som studerar på andra stadiet kommer att framträda tydligare. Hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010) och statsrådets förordning (338/2011) förpliktigar kommunerna att också ordna tjänster för studerande på andra stadiet som en funktionell helhet enligt lagen. Tjänsterna ska omfatta både förebyggande och vårdande hälso- och sjukvårdstjänster på basnivå.

Trots att en stor del av de unga klarar sig bra eller ganska bra har en del av ungdomarna allvarliga problem med livskompetensen. Om servicesystemet är oenhetligt försvårar det ungdomarnas uppsökande av och engagemang i vården. I synnerhet problemen med den mentala hälsan är utmärkande för denna ålder. En del av problemen hör till åldern, men en stor del av den psykiska ohälsan får sin början under ungdomsåren. Det är väldigt viktigt att man i kommunerna och i fortsättningen i landskapen sörjer för att vård på basnivå av psykisk ohälsa hos studerande ordnas som en del av studerandehälsovården.

För närvarande ordnar många kommuner sjukvård på basnivå för studerande vid hälsostationer och inte vid studerandehälsovårdens verksamhetsställen. En decentralisering av sjukvården äventyrar kontinuiteten från den tidiga identifieringen av sjukdomar till vård. Personalen vid en hälsostation är i allmänhet inte insatta i sådant som rör ungdomar och har inte heller kontakt med läroanstalten, vilket innebär att den inte på bästa möjliga sätt kan ta behov som gäller den studerandes studieförmåga eller synpunkter på studier och studiegemenskapen i beaktande. Om sjukvården ordnas på hälsostationer beaktar man inte heller den studerandes studieförmåga i vården. Likaså försvinner kontakten till den studerandes utbildning och till de hälsorisker som särskilt är förknippade med den. Symtom och sjukdomar har olika betydelse för den studerande beroende på vilken studieinriktning det är fråga om. I en del branscher kan hälsoproblemen skapa hinder för studier eller t.om. ligga till grund för att studierätten upphävs. Läroanstalterna inom dessa branscher behöver hälsovårdens sakkunskap för att utreda problemsituationer.

Kostnadseffektivitet inom studerandehälsovården

Med smidiga tjänster i rätt tid åstadkommer man förutom kundorientering och kundnytta även ökad kostnadseffektivitet. För närvarande då studerandehälsovårdens tjänster och kostnader är utspridda på olika verksamheter är uppföljningen av dem svår. Man kan dock anta att tjänster som organiseras som en samordnad helhet kommer att generera kostnadsnytta. Samtidigt möjliggör ett centraliserat system ett övergripande och målinriktat stöd under studierna. Att avlägga en examen gagnar inte bara den studerande själv utan också samhället. Social- och hälsovårdsreformen betonar ett utbud av tjänster som utgår från kundernas behov och även när det gäller servicen för andra kundgrupper eftersträvas sammanhängande service- och vårdkedjor.

Social- och hälsovårdens servicestrukturreform

Åren 2018–2019 måste man förbereda sig på den kommande servicestrukturreformen inom social- och hälsovården. Till skillnad från de högskolestuderandes studerandehälsovård håller studerandehälsovården för studerande på andra stadiet på att överföras till landskapets organiseringsansvar. Utvecklingen av den nuvarande verksamhetens strukturer i enlighet med lagens syfte till en sammanhängande funktionell helhet stöder övergången till det nya social- och hälsovårdssystemet där studerandehälsovården övergår till landskapets organiseringsansvar, men där organiseringsansvaret för elevhälsotjänsterna för gymnasier och inom yrkesutbildningen (kurator och psykolog) fortfarande bärs av den kommun där läroanstalten är belägen. Detta förutsätter ett fungerande samarbete mellan studerandehälsovården och elevvården.

En fungerande studerandehälsovård förutsätter

- att en studerande på andra stadiet ska få tjänster på basnivå, både förebyggande vård och sjukvård från den egna studerandehälsovårdens verksamhetsställe så att den studerandes behov kan tillgodoses på ett övergripande sätt och med låg tröskel
- att studerandehälsovården är en sammanhängande helhet som har obrutna samarbetskedjor med den specialiserade sjukvården och aktörer inom kommunens elevvård bl.a. när det gäller vården av psykiska problem och identifieringen av inlärningsvårigheter
- att man med tanke på den sammanhängande helheten ska studerandehälsovårdens tjänster organiseras fysiskt på samma ställe och som närservice nära den studerande
- kommuner och kommande landskap utvecklar en regional praxis för att främja social- och hälso-tjänster samt undervisningsväsendets tjänster
- att den studerande via studerandehälsovården ska få den vård av psykisk ohälsa på basnivå som hör till studerandehälsovården
- att hela personalen inom studerandehälsovården har bekantat sig med i synnerhet innehållet i studerandehälsovårdens tjänster och behovet av vård och stöd hos de studerande
- att statistikföringen inom studerandehälsovården ska ske enligt anvisningen AvoHilmo
- att det i studerandehälsovården som kommunerna och i fortsättningen landskapen ansvarar för ska genomföras kostnadsuppföljning
- att landskapen i framtiden ska samarbeta med studerandehälsovården som produceras av Studenternas hälsovårdsstiftelse när det gäller att säkerställa integrationen av de studerandes tjänster

Det föreslås att studerandehälsovårdens funktion ska bli föremål för specialövervakning vid regionförvaltningsverken år 2019.

Ytterligare information:

Maire Kolimaa, konsultativ tjänsteman, tfn 0295 163 389
Ritva Partinen, överinspektör, tfn 0295 163 330
Ritva Halila, överläkare, tfn 0295 163 420
Anne Koskela, regeringsråd, tfn 0295 163 384

